

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 19. märts 2015
(OR. en)

7365/15

**Institutsioonidevaheline
dokument:
2015/0066 (NLE)**

ENV 179
ENT 43
ONU 34
CHIMIE 13

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Kättesaamise kuupäev:	19. märts 2015
Saaja:	Uwe CORSEPIUS, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2015) 133 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS, milles käsitletakse Euroopa Liidu nimel ettepaneku esitamist täiendavate kemikaalide kandmiseks püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsiooni A lisasse

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2015) 133 final.

Lisatud: COM(2015) 133 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 19.3.2015
COM(2015) 133 final

2015/0066 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

**milles käsitletakse Euroopa Liidu nimel ettepaneku esitamist täiendavate kemikaalide
kandmiseks püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsiooni A lisasse**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsioon (edaspidi „konventsioon”), mis on heaks kiidetud nõukogu otsusega 2006/507/EÜ,¹ jõustus 17. mail 2004. Konventsiooni eesmärk on kaitsta inimeste tervist ja keskkonda püsivate orgaaniliste saasteainete eest. Konventsiooniga nähakse ette ettevaatusprintsipi põhinev raamistik praegu 23 prioriteetse püsiva orgaanilise saasteaine tootmise, kasutamise, importimise ja eksportimise lõpetamiseks, nende ohutuks käitlemiseks ja kõrvaldamiseks ning teatud püsivate orgaaniliste saasteainete juhusliku heite lõpetamiseks või vähendamiseks.

Määrusega (EÜ) nr 850/2004, mis käsitleb püsivaid orgaanilisi saasteaineid,² on Euroopa Liidu õiguses rakendatud kohustused, mis on sätestatud konventsioonis ning piiriülese õhusaaste kauglevi 1979. aasta konventsiooni juurde kuulavas püsivaid orgaanilisi saasteaineid käsitlevas protokollis (edaspidi „protokoll”), mis on heaks kiidetud nõukogu otsusega 259/2004/EÜ³.

Konventsiooni artikli 8 lõikes 1 on sätestatud, et konventsiooniosaline võib esitada sekretariaadile ettepaneku kemikaali kandmiseks konventsiooni A, B või C lissasse; seejärel vaatab ettepaneku artikli 8 lõigete 3 ja 4 kohaselt üle püsivate orgaaniliste saasteainete hindamise komitee. Ettepanek peab sisaldama D lissas esitatud teavet. Lisade muudatuste vastuvõtmise menetlus on ette nähtud konventsiooni artikliga 22.

Olemasoleva teadusliku teabe ja läbivaatamisaruannete ning konventsiooni D lissas sätestatud sõeluuringu kriteeriumide kohaselt on perfluorooktaanhappel (PFOA), PFOA sooladel ja PFOA-ga seotud ainetel, mis võivad keskkonnas PFOAks laguneda, püsiva orgaanilise saasteaine omadused. Edaspidi tähistatakse kõiki käesolevas lõigus nimetatud vorme sõnadega „PFOA ja selle ühendid”.

Euroopa Komisjoni nimel hiljuti tehtud turuanalüüs⁴ näitas, et 2010. aastal tegutses liidus aktiivselt vaid üks ammooniumpentadekafluorooktanaati (APFO) tootev äriühing. Kõnealune äriühing teatas APFO tootmise lõpetamisest alates augustist 2010 ja selle turustamise lõpetamisest alates novembrist 2010. Turuanalüüs näitas ka, et PFOAd ja APFOd kasutatakse liidus peamiselt fluoropolümeeride ja fluoroelastomeeride tootmiseks⁵ ja keskkonda sattumine toimub selles etapis.

Pärast ühehäälese kokkuleppe saavutamist ELi liikmesriikide komitees, mis on loodud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH),⁶ lisati PFOA ja

¹ ELT L 209, 31.7.2006, lk 1.

² ELT L 158, 30.4.2004, lk 7.

³ ELT L 81, 19.3.2004, lk 35.

⁴ van der Putte I., Murin M., van Velthoven M., Affourtit F. 2010. *Analysis of the risks arising from the industrial use of Perfluorooctanoic Acid (PFOA) and Ammonium Perfluorooctanoate (APFO) and from their use in consumer articles. Evaluation of the risk reduction measures for potential restrictions on the manufacture, placing on the market and use of PFOA and APFO*. Euroopa Komisjon, ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraat.

⁵ Fluoropolümeerid on kõrgtehnoloogilised plastmaterjalid ja fluoroelastomeerid on kõrgtehnoloogiline sünteetiline toorkumm.

⁶ ELT L 396, 30.12.2006, lk 1.

APFO 20. juunil 2013. aastal väga ohtlike ainetena ELi autoriseerimist vajavate kandidaatainete loetellu⁷. PFOA ja APFO liigitati väga ohtlikeks aineteks Saksamaa poolt määruse (EÜ) nr 1907/2006 XV lisa kohaselt koostatud teabetoimiku⁸ põhjal. Toimikus esitatud teaduslikud andmed näitasid, et PFOA ja APFO vastavad REACH-määruse artikli 57 punktis c esitatud 1B kategooria reproduktiivtoksilise aine kriteeriumidele ning eelkõige seda, et need ained vastavad ka REACH-määruse artikli 57 punkti d kohaselt püsiva, bioakumuleeruva ja toksilise aine (PBT) kriteeriumidele.

2013. aasta oktoobris klassifitseeriti PFOA ja AFPO määruse (EÜ) nr 1272/2008 (mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist⁹ ning mida on muudetud komisjoni määrusega (EL) nr 944/2013¹⁰) VI lisa kohaselt 2. kategooria kantserogeenseks aineks, 1B kategooria reproduktiivtoksiliseks aineks ja 1. kategooria mürgiseks aineks sihtelundi (maksa) suhtes korduva kokkupuute korral (STOT RE 1 maks). Pärast sellist klassifitseerimist keelati Euroopa Liidus alates 1. jaanuarist 2015 kooskõlas määrusega (EÜ) nr 1907/2006, mida on muudetud määrusega (EL) nr 317/2014,¹¹ PFOA ja AFPO turulelaskmine ja kasutamine ainetena või segudes, mida tarnitakse üldsusele.

Saksamaa ja Norra pädevad asutused on ühiselt koostanud REACH-määruse XV lisa kohase toimiku, et esitada ettepanek PFOA ühendite suhtes REACH-määruse kohase piirangute kehtestamise menetluse algatamiseks. Piiranguid käsitlev toimik¹² esitati Euroopa Kemikaaliametile 17. oktoobril 2014 ja selles tehakse ettepanek piirata PFOA ühendite kui iseseisvate ainete või neid sisaldavate muude ainete, segude või toodete tootmist, kasutamist või turulelaskmist.

PFOA ühendeid kasutatakse nende silmapaistvate tehniliste omaduste tõttu (vee, õli- ja rasvatõrjumise omaduse andmine) mitmesugustes tarbekaupades ja tööstuslikes rakendustes. Nende kasutusviiside tulemusena vabanevad PFOA, selle soolad ja nendega seotud ained laialdaselt hajutatuna keskkonda. Maailma mastaabis on PFOA allikaid oluliselt vähendatud USAs, Jaapanis ja Euroopa Liidus. Siiski on oluline märkida, et fluoropolümeeride tootmine on kandumas üle sellistesse riikidesse nagu Venemaa ja Hiina, kus eeldatakse, et suur osa fluoropolümeeridest toodetakse endiselt PFOA baasil. Seda on näha PFOAd sisaldavatest tarbekaupadest, mis on sageli imporditud väljastpoolt liitu. Üleilmne fluoropolümeeride turg kasvab pidevalt (maailmas 5–6 % aastas).

Kättesaadava teabe põhjal toimikus esitatud hinnangu kohaselt imporditakse praegusel ajal Euroopa Liitu aastas 40 tonni PFOAd ja soolasid. Lisaks toodetakse toimikus esitatud hinnangu kohaselt liidus aastas 100–1000 tonni PFOAga seotud aineid ja veel 100–1000 tonni imporditakse aastas Euroopa Liitu. Lisaks tuuakse PFOAga seotud aineid liitu sisse imporditud toodetega, näiteks tekstiiltoodet, mis sisaldavad eeldatavasti märkimisväärses koguses PFOAga seotud aineid.

⁷ ED/69/2013 – kättesaadav aadressil: <http://echa.europa.eu/documents/10162/b54352de-0f2f-454c-bc83-04f191c560b7>

⁸ Kättesaadav aadressil: <http://echa.europa.eu/documents/10162/1b26b219-6783-4981-9acf-154d620937b4>

⁹ ELT L 353, 31.12.2008, lk 1.

¹⁰ Komisjoni määrus (EL) nr 944/2013 (määruse (EÜ) nr 1272/2008 viies kohandamine tehnika arenguga) (ELT L 261, 3.10.2013, lk 5).

¹¹ Komisjoni määrus (EL) nr 317/2014, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 seoses XVII lisaga (kantserogeensed, mutageensed või reproduktiivtoksilised ained) (ELT L 93, 28.3.2014, lk 24).

¹² Saksamaa ja Norra aruanne PFOAd käsitlevate piirangute kohta, avaldatud Euroopa Kemikaaliameti veebisaidil 17. detsembril 2014. Kättesaadav aadressil: <http://www.echa.europa.eu/web/guest/restrictions-under-consideration>

Lisaks tõendatud püsivuse, bioakumuleeruvuse ja mürgisuse omadustele, millele osutavad eespool märgitud REACH-määruse ja ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist käsitleva määruse klassifikatsioonid, uuritakse XV lisa kohaseid piiranguid käsitlevas toimikus ka PFOA ja selle ühendite võimalusi kaugleviks keskkonnas. Toimikus viidatakse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) 2006. aasta aruandele, milles jõuti järeldusele, et PFOA ja selle ühendid levivad keskkonnas kaugemale ja neid on leitud kaugemates piirkondades, näiteks Arktikas¹³. Toimikus tehtud järelduse kohaselt kinnitab see, et PFOA ja selle ühendite heide tekitab piiriülest saastet.

Arvestades praegu kättesaadavat teavet PFOA ja selle ühendite püsivuse, bioakumuleeruvuse ja mürgisuse omaduste ning keskkonnas kaugemale levimise võimaluste kohta, samuti eespool kirjeldatud uuringute ja aruannete põhjal tehakse ettepanek, et PFOAd ja selle ühendeid tuleks pidada D lisa kriteeriumidele vastavateks ja seega tuleks neid käsitada püsiva orgaanilise saasteainena.

Kolmandates riikides toodetakse, kasutatakse ja lastakse tahtmatult keskkonda endiselt märkimisväärt kogustes PFOAd ja selle ühendeid. Kuna nimetatud kemikaalid võivad keskkonnas levida kaugemale, ei ole riigi ega Euroopa Liidu tasandil võetavad meetmed keskkonna ja inimeste tervise kaitse kõrge taseme tagamiseks piisavad ning seetõttu on vaja võtta ulatuslikumad rahvusvahelised meetmed.

Pidades silmas püsivate orgaaniliste saasteainete hindamise komitee järgmist istungit 2015. aasta oktoobris, peaks komisjon esitama Stockholmi konventsiooni sekretariaadile ELi nimel ettepaneku PFOA ja selle ühendite kandmiseks A lissasse. See on ELi nimel võetav seisukoht Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 tähenduses.

2. HUVITATUD ISIKUTEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJUHINNANGU TULEMUSED

ELi liikmesriikide pädevad asutused kiitsid 2014. aasta juulis heaks dokumendi¹⁴ konventsiooni, protokolliga ja REACH-määruse ühiste seisukohtade kohta.

Otsus teha ettepanek PFOA ja selle ühendite kandmiseks konventsiooni A lissasse põhineb kõnealusel ühist seisukohta käsitleval dokumendil, milles märgitakse, et protsess aine kandmiseks REACH-määruse XVII lissasse (piirangud) võib toimuda samaaegselt protsessiga aine kandmiseks ühte konventsiooni lisadest ning lisaks sellele võib REACH-määruse kohase piirangute kehtestamise menetluse läbimine lihtsustada ELi seisukoha kujundamist konventsiooniosaliste konverentsil, kus tuleb teha otsus kõnealuse aine lissasse kandmise kohta.

Kui PFOA ja selle ühendid esitatakse kandmiseks konventsiooni A lissasse, algab täiendav konsulteerimise ja hindamise periood huvitatud sidusrühmadega ja muude huvitatud konventsiooniosalistega.

¹³ OECD, 2006. *SIDS Initial Assessment Report after SIAM 22 - Ammonium Perfluorooctanoate & Perfluorooctanic Acid*, lk 1–210.

¹⁴ CA/29/2014, heaks kiidetud REACH-määruse ning ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist käsitleva määrusega seoses 2014. aasta juulis toimunud pädevate asutuste 15. koosolekul.

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

Käesoleva ettepaneku tulemusel koostatakse teabetoimik vastavalt konventsiooni artikli 8 lõike 1 sätetele ja D lisas esitatud kriteeriumidele. Seejärel esitatakse ettepanek konventsiooni sekretariaadile PFOA ja selle ühendite lisamiseks konventsiooni A lisse.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

milles käsitletakse Euroopa Liidu nimel ettepaneku esitamist täiendavate kemikaalide kandmiseks püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsiooni A lissasse

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 191 lõiget 1 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) EL ratifitseeris püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsiooni (edaspidi „konventsioon”) 16. novembril 2004 nõukogu 14. oktoobri 2004. aasta otsusega 2006/507/EÜ, mis käsitleb püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsiooni sõlmimist Euroopa Ühenduse nimel¹⁵.
- (2) Konventsiooniosalisena võib EL esitada ettepanekuid konventsiooni lisade muutmiseks. Konventsiooni A lissas on loetletud püsivad orgaanilised saasteained, mis tuleb kasutusest kõrvaldada.
- (3) Olemasoleva teadusliku teabe ja läbivaatamisaruannete ning konventsiooni D lissas sätestatud sõeluuringu kriteeriumide kohaselt on perfluorooktaanhappel (PFOA), selle sooladel ja PFOA-ga seotud ainetel, mis võivad keskkonnas PFOAks laguneda (edaspidi „PFOA ja selle ühendid”), püsiva orgaanilise saasteaine omadused.
- (4) Vastavalt kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006¹⁶ artikli 59 lõikele 1 ja XV lisa kohasele toimikule¹⁷ on PFOA ja selle ammooniumsool (APFO) kantud väga ohtlike ainete kandidaatide loetellu ning on tehtud kindlaks, et need vastavad kõnealuse määruse artikli 57 punktis c sätestatud 1B kategooria reproduktiivtoksilise aine kriteeriumidele ja eelkõige ka artikli 57 punkti d kohaselt püsiva, bioakumuleeruva ja toksilise aine kriteeriumidele.

¹⁵ ELT L 209, 31.7.2006, lk 1.

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1907/2006, 18. detsember 2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) (ELT L 369, 30.12.2006, lk 1).

¹⁷ Kätesaadav aadressil: <http://echa.europa.eu/documents/10162/1b26b219-6783-4981-9acf-154d620937b4>

- (5) Lisaks REACH-määruse artikli 69 lõike 4 sätetele peab PFOA ja selle ühendite puhul võtma arvesse ka Euroopa Kemikaaliametile esitatud XV lisa kohast toimikut,¹⁸ mille eesmärk on piirata PFOA ja selle ühendite tootmist, kasutamist või turulelaskmist eraldiseisvate ainetena või muude ainete koostisosadena, segudes või toodetes.
- (6) PFOA ja selle ühendid on ained, mida kasutatakse laialdaselt kogu maailmas ja neid on leitud kõikjal keskkonnas. Kuna PFOA võib keskkonnas levida kaugemale, ei ole Euroopa Liidu tasandil võetavad meetmed keskkonna ja inimeste tervise kaitse kõrge taseme tagamiseks piisavad ning seetõttu on vaja võtta ulatuslikumad rahvusvahelised meetmed.
- (7) EL peaks seega esitama konventsiooni sekretariaadile ettepaneku PFOA ja selle ühendite kandmiseks konventsiooni A lissasse. Käesolevas ettepanekus ja Euroopa Liidu seisukohas PFOA ja selle ühendite konventsiooni A lissasse kandmise tingimuste kohta tuleks arvesse võtta kogu asjakohast teavet, mis on saadud REACH-määruse artiklite 68–73 kohase käimasoleva piirangu tekestamise menetluse käigus.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. EL esitab ettepaneku PFOA ja selle ühendite kandmiseks püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsiooni (edaspidi „konventsioon”) A lissasse.
2. Komisjon saadab selle ettepaneku koos kogu konventsiooni D lisa nõutava teabega ELi nimel konventsiooni sekretariaadile.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*

¹⁸ Saksamaa ja Norra aruanne PFOAd käsitlevate piirangute kohta, avaldatud Euroopa Kemikaaliameti veebisaidil 17. detsembril 2014. Kättesaadav aadressil: <http://www.echa.europa.eu/web/guest/restrictions-under-consideration>